

Večera Pánova – Duchovné spoločenstvo s Pánom

Richard Bennett

Uctievanie Boha je tým spoločenstvom, ktoré existuje v pravom súlade medzi Stvoriteľom a stvorením – človekom. Pred pádom neboli žiadne prekážky vo vzťahu medzi Bohom a Adamom. Boh hovoril s Adamom, vysvetlil mu jeho povinnosti, dal mu pokyny týkajúce sa jeho životného prostredia¹ a stvoril mu vhodnú pomoc.² Adam mal len vonkajšie obmedzenie: „*ale zo stromu poznania dobra a zla nesmieš jesť, lebo v deň, keď budeš z neho jesť, istotne zomrieš.*“³ Pri páde sa vzťah medzi Bohom a Adamom prerušil Adamovým hriechom.⁴

Biblický model pravého uctievania

Boh prevzal iniciatívu pri obnovení vzťahu medzi Stvoriteľom a stvorením, ktorý bol prerušený jediným Adamovým skutkom vzbury. Božie prevzatie iniciatívy v sebe zahŕňa aj negatívnu stránku, keď človeku ukazuje, čo je neprijateľné, aj pozitívnu stránku, keď mu dáva zaslúbenie, ktoré naplní pomocou svojej milosti skrze vieru. Pri uvedení toho, ako sa obnovenie medzi Bohom a človekom udeje, Boh sa v prvom rade zaoberá hriechom, vymieriava trest, zaslubuje obnovenie vzťahu medzi sebou a človekom a potom začína pôsobenie, ktoré o tisíce rokov naplní zaslúbenie. Zaslúbenie obnovenia alebo spasenia je uvedené v 1. Mojžišovej 3:15: „*Položím nepriateľstvo medzi teba a ženu, medzi tvoje potomstvo a jej potomstvo; ono ti rozmliaždi hlavu a ty mu schvatneš päť.*“ Po tomto zaslúbení Boh zahajuje činnosť, ktorá v čase vzkriesenia Ježiša Krista dokonale naplní zaslúbenie obnovenia vzťahu medzi Stvoriteľom a jeho stvoreniami. Prvým Božím činom po zaslúbení je zabiť zvieratá, aby urobil odev pre Adama a Evu: „*A Hospodín učinil Adamovi a jeho žene obleky z kože a zaodel ich.*“⁵ Týmto Boh postavil model toho, ako sa uskutoční obnovenie, pretože tento čin z Božej strany je predzvestou obete krvi Ježiša Krista: „*ani nie s krvou kozlov a teliat, ale so svojou vlastnou krvou a vydobyl večné vykúpenie.*“⁶

Tým, že Boh prevzal iniciatívu, ukazuje, že človek sa nemôže priblížiť k Bohu svojím vlastným spôsobom; Adam s figovým listom, Kain s obeťou obilia a Nádáb a Abihú s obeťou neposvätného ohňa sú príkladom. Boh ustanovuje model toho, ako naplní svoje zaslúbenie spasenia. V celom Písme je zjavné, že Boh rozvíja prijateľný spôsob uctievania pre svoj ľud.

Keďže myšlienky človeka sú len zlé od jeho mladosti (1. Mojžišova 6:5, 8:21), Boh sa vždy približuje k človeku so svojou milosťou skrze vieru. Pri každom kroku je to Boh, ktorý preberá iniciatívu.

Ospravedlnenie – základ pre pravé uctievanie

V celej Starej i Novej zmluve nie je možné žiadne spoločenstvo medzi Bohom a človekom okrem toho, ktoré je založené na podrobení sa Božím presne stanoveným požiadavkám. On je dokonalý Všesvätý Boh a človek, ktorý s ním má spoločenstvo, musí byť tiež v Jeho očiach dokonalý a musí mu byť pripísaná Božia dokonalosť. „*Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš Otec nebeský.*“⁷ Božie záväzné Slovo hovorí, že ho treba uctievať „v svätej ozdobe“: „*Vzdávajte Hospodinu slávu Jeho mena, prineste dar a predstúpte pred Neho! Klaňajte sa Hospodinu v svätej ozdobe!*“⁸

Nikdy nie je možné naplniť toto prikázanie vo vlastnej svätosti veriaceho, pretože tá je, kvôli jeho prirodzenosti, vždy nedokonalá. To je hlavným dôvodom, prečo je sústavnou témou Starej aj Novej zmluvy to, že Boh venoval svojho Dokonalého, Ježiša Krista, ktorého spravodlivosť sa pripisuje veriacemu. Preto Izaiáš mohol vyhlásiť: „*Len v Hospodinu mám spásu a moc...*“⁹ a „...*zahalil ma plášťom spravodlivosti.*“¹⁰ Chvála starozmluvných svätých je chválou Božej spravodlivosti, v ktorej našli svoje spasenie a silu. „*Nech moje ústa rozprávajú o Tvojej spravodlivosti a celý deň o Tvojich spásnych skutkoch...Pristúpim s chválou mocných skutkov Hospodina, Pána, pripomínať budem len Tvoju spravodlivosť.*“¹¹ „Svätú ozdobu“, v ktorej sa veriaci približuje k Bohu, najlepšie zhrnul prorok Jeremiáš: „*A toto bude jeho meno, ktorým ho budú volať: Hospodin naša spravodlivosť.*“¹² Hoci sa tento základ vzťahu, cez ktorý môže veriaci komunikovať s Všesvätým Bohom, v Starej zmluve chápal a používal pod zákonom a prorokmi, teraz v Novej zmluve sa jasne prejavuje. „*Ale teraz sa bez zákona zjavila spravodlivosť Božia, ktorú dosvedčujú zákon i proroci, a to spravodlivosť Božia z viery v Ježiša Krista všetkým veriacim; lebo nieto rozdielu: ale ospravedlnení bývajú zdarma z Jeho milosti, skrze vykúpenie v Kristu Ježiši.*“¹³ Zatiaľ čo téma večere Pánovej je veľmi dôležitá, je druhoradá vo vzťahu spasenia z milosti skrze vieru a je jeho dôsledkom.

Keď človek stojí pred Všesvätým Bohom, prijatý v Milovanom,¹⁴ odetý spravodlivosťou Kristovou, tento človek má základ spoločenstva s Bohom. Pri posvätení, keď On píše svoj zákon do srdca veriacich, oni sa snažia zo všetkých síl byť svätí ako On. On je ich Bohom a oni sú Jeho ľudom a majú výsadu volať Ho Abba Otče. Najprv evanjelium milosti, potom, následne po ich prijatí v Milovanom, je podstatou Novej zmluvy spoločenstvo s Otcom skrze spoločenstvo so Synom, v spoločenstve so Svätým Duchom.

Skutočná láskyplná komunikácia

Takéto spoločenstvo v Novej zmluve bolo predpovedané: „*Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpíšem im ho do srdca; ja budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom. Potom už nikto nebude viac poučovať blížneho ani svojho brata: Poznajte Hospodina! Lebo všetci ma budú poznať od najmenšieho až po najväčšieho, – znie výrok Hospodinov...*“¹⁵ Takéto spoločenstvo je podstatnou črtou Novej zmluvy. Pán Ježiš Kristus je prostredníkom tohto dedičstva, ako bolo prehlásené: „*Preto je prostredníkom novej zmluvy, aby Jeho smrťou, smerujúcou k vykúpeniu z priestupkov, spáchaných za prvej zmluvy, prijali povolaní zasľúbenie večného dedičstva.*“¹⁶ Dedičstvom je dokonalé poznanie Otca a Syna. „*A to je život, aby poznali Teba jediného pravého Boha, a ktorého si poslal, Ježiša Krista.*“¹⁷

Tak ako vyhlásil Mojžiš v Starej zmluve: „*To je krv zmluvy, ktorú vám nariadil Boh.*“¹⁸, tak vyhlásil Ježiš Kristus: „*Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi: to čiňte, kedykoľvek budete piť na moju pamiatku!*“¹⁹ Kristov príkaz pri ustanovení Jeho večere nie je jednoducho „pre spomienku“, ale je to láskyplné pripomínanie si samotnej Osoby“²⁰ Význam koreňa slova “pamiatka” tu nesie so sebou pojem spoločenstva so samotným Pánom.

Apoštol Pavol zdôrazňuje kľúčovú myšlienku jednotnosti s Pánom v Jeho večeri v 1. Korinským 10:16, kde hovorí: „*Či kalich dobrorečenia, ktorému dobrorečíme, nie je spoločenstvom krvi Kristovej? A chlieb, ktorý lámeme, či nie je spoločenstvom tela Kristovho?*” Základnou podstatou pri Pánovom stole nemôže byť doslovne fyzická prítomnosť Pána, kvôli príčinám daným v samotných vysvetleniach z Písma, na ktoré sa obrátíme neskôr. Jednota, ktorá sa vyučuje, je jednotou duchovného spoločenstva s Bohom a s Jeho ľudom a oslavuje sa pri Pánovom stole. V novom Jeruzaleme bude toto spoločenstvo tvárou v tvár, ako je to načrtnuté v 1. Jána 3:2: „*Milovaní, teraz sme dieťkami Božími, a ešte nevyšlo najavo, čím budeme. Vieme, že*

keď vyjde najavo, Jemu budeme podobní, lebo ho uvidíme takého, aký je.“ Ale zatiaľ v Novej zmluve sa skutočnosť našej jednotnosti s Pánom oslavuje v znameniach a nie tvárou v tvár. „*Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás.*“²¹ Obrad Jeho Novej zmluvy je dokonalým spoločenstvom s Ním.

Základ pre presvedčenie o duchovnej prítomnosti Pána

V pravde Pánovho slova, že túži po tom, aby veriaci mali plné uistenie ohľadom toho, čo urobil a povedal, preukázanie pravosti a záruka Jeho diela sú potvrdené prisahou, aby mali plné uistenie a útechu.²² „*Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás.*“²³ Toto je právne vyhlásenie samého Krista pre veriacich, ktoré im patrí. Práve tak ako v bežnom ľudskom živote (napríklad manželské sľuby, listiny vlastníctva pri dome, aute, atď.), tak aj tu sú prísne právne vyhlásenia týkajúce sa prevzatia vlastníctva toho, čo veriacim patrí. V Písme to, čo bolo predpovedané v Starej zmluve, sa uskutočnilo v Novej zmluve. Kristus sa vydal do vlastníctva veriacim vo svojej krvi a tele. Dal im oficiálne právne vyhlásenie Novej zmluvy, v ktorej majú Jeho úplné zasľúbenie a uistenie.

Veriaci majú v tomto novozmluvnom ustanovení nárok na všetky Kristove požehnania, ktoré sú pre nich potvrdené Jeho krvou. Ako prehlasujú Jeho slová v 1. Korintským 11: „*Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi: to čiňte, kedykoľvek budete piť, na moju pamiatku! Lebo kedykoľvek by ste jedli tento chlieb a pili z kalicha, zvestujete smrť Pánovu, dokiaľ nepríde!*“²⁴ Účel je jasne vyjadrený – ukazovať Kristovu smrť, hlásať a verejne ju oznamovať. Nie je to len púha spomienka na Krista, na to, čo urobil a ako trpel, ale je to skôr preto, aby veriaci mali účasť na Jeho slávnom vydávaní seba samého im. Majú ohlasovať, že Jeho smrť je ich životom, príčinou ich potešenia a nádeje. Ukazujú Jeho smrť a prejavujú sa ako jej ovocie pred Bohom Otcom. V Novej zmluve On je ich Bohom a oni sú Jeho ľuďom, Jeho nariadenia sú túžbou a potešením ich myslí a sŕdc – v slove, v božskom spoločenstve s Ním. „*Toto je však zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraelovým, až uplynú tie dni, hovorí Pán: svoje zákony im vložím do mysle a vpíšem im ich do srdca, a ja im budem Bohom a oni mi budú ľuďom.*“²⁵

Duchovné spoločenstvo vyučované pomocou kontrastu

V 1. Korintským 10 apoštol Pavol veľmi energicky vyučuje spoločenstvo s Pánom použitím úplného kontrastu s dobre známymi okultnými praktikami duchovného kontaktu s diablami. Toto silné učenie má za cieľ postaviť mimo zákon neznesiteľnú svätokrádež spoločenstva s modlami. Takáto komunikácia je skutočná, vysoko nebezpečná a zakázaná: „*A ja nechcem, aby ste boli spoločníkmi démonov.*“²⁶ Rozdielnosť je jasne viditeľná v príkaze: „*Nemôžete piť z kalicha Pánovho aj z kalicha démonov: nemôžete mať podiel pri stole Pánovom aj pri stole démonov.*“²⁷ Je nanajvýš dôležité vidieť, že apoštol vyžaduje uvedomenie si skutočného spoločenstva a duchovnej jednoty medzi Kristom a veriacimi. Nie je zdôraznená len púha spomienka, lebo v tom prípade by kontrast nedával zmysel. Priamy kontrast je medzi duchovnou blízkosťou s diablami a s Pánom. Z tohoto odseku sa preto dá urobiť záver, že „*spoločenstvo krvi Kristovej*“²⁸ je tá skutočná jednota, ktorú veriaci majú s Pánom pri oslave Jeho večere. Pán uviedol toto s nasledovným vyjadrením svojej túžby: „*Túžobne som si žiadal jesť s vami tohto veľkonočného baránka ... Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás.*“²⁹ Podobne s túžbou by mali veriaci túžiť po zdieľaní tohto jedla s Ním. Toto spoločenstvo s Ním je podstatou Novej zmluvy, v Jeho prehlásení to doslovne je Nová zmluva v Jeho krvi. V kontexte pravého a falošného uctievania Pán vyučuje o tých, na ktorých sa pozerá: „*Na toho zhliadnem, kto je pokorný a zronený v duchu, kto sa zachveje pred mojím slovom.*“³⁰ Na to, aby si veriaci skutočne priali Pána uctievať tak, ako je toho hoden, mal by žižniť po Jeho spoločenstve pri Jeho stole. Ak tak robí, milosťou si

ešte hlbšie uvedomí Pánove slová: „*Blahoslavení, ktorí lačnia a žíznia po spravodlivosti, lebo oni nasýtení budú.*“³¹

Obmedzenia pravého uctievaní

Zhrnutím zákona je desať Božích prikázaní, z ktorých prvé dve sa priamo zaoberajú uctievaním. Nepretržité spoločenstvo s Bohom v sebe zahŕňa dodržiavanie Jeho obmedzení v uctievaní. Najdôležitejšie z nich je v prvom prikázaní Desatora, kde sa Boh uznáva za jediný objekt pravého uctievania. Najdôležitejšie je to preto, lebo to vylučuje všetko náboženské uctievanie bytostí, ktoré nie sú Bohom, všetkých predmetov, ktoré nie sú Bohom a všetko modlárstvo. „*Ja som Hospodin, tvoj Boh ... Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!*“³²

Druhé prikázanie je tiež bezvýhradne dôležité, pretože zakazuje praktiky, ktoré popierajú uctievanie Boha vierou. Zo spoločenstva so svätým Bohom, potvrdeného v prvom prikázaní, sa vylučuje vyrábanie a klaňanie sa akýmkoľvek modlám, čo zahŕňa aj vyrábanie alebo klaňanie sa akejkoľvek podobe alebo umeleckému stvárneniu Boha. Takže týmto je zakázaná akákoľvek mágia. To zahŕňa všetko obracanie sa k materiálnym veciam (a aj rituály, ktoré ho musia sprevádzať), ako keby boli schopné vyjadriť Božiu priazeň alebo nepriazeň a naopak, všetko obracanie sa k materiálnym veciam a rituálom ako k nástrojom schopným vyjadriť Mu chválu a uctievanie.³³

Uctievanie veriacich a ich služba Bohu je ako duchovný dom na obetovanie duchovných obetí Bohu, ktoré sú prijateľné iba v osobe Ježiša Krista: „*A aj vy sami, ako živé kamene budujte sa na duchovný dom, sväté kňazstvo, aby ste prinášali duchovné obete, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista.*“³⁴ Takto v skutočnosti žili veriaci: „*Títo zotrvali v apoštolskom učení a v spoločenstve, v lámaní chleba a na modlitbách.*“ (Skutky 2:42) Evanjelium bolo vždy duchovným posolstvom pokánia a viery, takisto ako bolo spoločenstvo lámaním chleba a modlitbami. Pretrvávajúcou témou je spoločenstvo s Otcom v Duchu Svätom, pretože veriaci je prijatý v Kristu. Nikde sa neobjavuje ani náznak dôverovania materiálnym znameniam, ktoré by dávali život. Dôraz sa vždy kladie na požehnania v Kristu v nebesiach.

„*Požehnaný Boh a Otec Pána nášho Ježiša Krista, ktorý nás v nebeských veciach požehnal v Kristu Ježiši všetkým duchovným požehnaním.*“³⁵

Jedna obeť, raz obetovaná

Kristova obeť označovala naplnenie a koniec kňazských ustanovení Starej zmluvy: „*niet už viac obetí za hriechy.*“³⁶ Cez svoju kňazskú obeť na kríži Kristus „*spôsobil očistenie od hriechov*“ a „*posadil sa na pravici Velebnosti na výsostiach.*“³⁷ Jasné učenie Ducha Svätého je, že Kristova obeť bola jedna, na rozdiel od mnohých obetí v Starej zmluve. „*On však priniesol iba jednu obeť za hriechy, posadil sa navždy na pravici Božej.*“³⁸ „*Lebo jedinou obeťou navždy zdokonalil tých, čo sa dajú posvätiť.*“³⁹

Jedinečnosť Kristovej obete spočíva v tej skutočnosti, že bola jedna obeť jeden raz daná. Pojem „raz“ sa považuje za taký dôležitý, že ho v Novej zmluve Duch Svätý vyhlasuje sedemkrát. Dokonalosť Kristovej obete je postavená do kontrastu s každodenne opakovanými obeťami Starej zmluvy. Pravda o dokonalosti Kristovej obete je podčiarknutá slovom „raz“.

Napríklad apoštol Pavol učí: „*Lebo čo umrelo, umrelo hriechu raz navždy; čo však žije, žije Bohu.*“⁴⁰ Apoštol Peter podobne prehlasuje: „*Pretože aj Kristus umrel raz za hriechy, spravodlivý za nespravodlivých, aby vás priviedol k Bohu. Telesne bol usmrtený, ale obživený Duchom.*“⁴¹ Rovnakú pravdu vyučuje kniha Židom päťkrát so záverom: „*práve tak aj Kristus, raz už*

obetovaný, aby niesol hriechy mnohých, druhý raz zjaví sa bez hriechu tým, čo Ho očakávajú na spasenie.“⁴²

Jeden obetujúci kňaz

Nad slnko jasnejší je tiež rozdiel, na ktorý poukazuje Duch Svätý tým, že stavia do protikladu Kristovo kňazstvo a starozmluvné kňazstvo. Levítski kňazi boli smrteľní a preto potrebovali nástupcov. Kristus je večný kňaz a Jeho kňazstvo je neprenosné, nepotrebuje žiadneho nástupcu. „*A tamtí stávali sa kňazmi mnohí, lebo smrť im prekazila zostať: On však, pretože zostáva naveky, zastáva kňazský úrad, ktorý neprechádza na iného.*“^{43, 44} Najdôležitejší je fakt, že Ježiš Kristus, ktorý nemal nič vzácnejšie ako seba samého, obetoval seba samého. Ako povedal: „*Otec ma miluje preto, lebo kladiem svoj život, aby som ho zase vzal. Nikto mi ho neberie, ja ho kladiem dobrovoľne. Mám moc ho dať a mám moc ho zase vziať. Toto poverenie som prijal od svojho Otca.*“⁴⁵ Len On sám mal absolútne jedinečné predpoklady na to, aby obetoval seba. Ako učí Duch Svätý: „*Takého veľkňaza sme aj potrebovali: svätého, nevinného, nepoškvrneného, oddeleného od hriešnikov, a vyvýšeného nad nebesá.*“⁴⁶

Pán Ježiš je jediným obetujúcim kňazom Novej zmluvy. Ukončil dielo našej spásy jednou jedinou obeťou. Písma opakovane konštatujú túto pravdu. Podstatu tohto nachádzame v Pánovom slove z kríža: „*Tetelestai. Dokonané!*“⁴⁷

Zhrnutím uvedenej biblickej pravdy týkajúcej sa spoločenstva s Bohom je, že On sám zaviedol model takéhoto uctievania. Jeho vlastná spravodlivosť pripísaná veriacemu milosťou len skrze vieru je jediným základom pravého uctievania. Jeho obmedzenia sa majú brať čo najvážnejšie, aby Jeho uctievanie zostalo aj pravdivé aj duchovné, keďže On je Duch. Div najväčšej útechy, ktorú majú veriaci v pravom uctievaní, spočíva v tom, že majú Ježiša Krista, Pána a Majstra, v ktorom sú prijatí, ako svojho prímluvcu. On je ich veľkňaz: „*Z povedaného je hlavné toto: máme takého veľkňaza, ktorý sa posadil na pravici trónu Velebnosti na nebesiach.*“⁴⁸ Toto je Božia prítomnosť, ktorú veriaci teraz majú a na naplnenie ktorej sa tešia v nebeskej sláve, slovami samotného Pána: „*Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo, a môj Otec bude ho milovať a prideme k nemu a budeme prebývať u neho.*“⁴⁹

Falošné uctievanie Rímskokatolíckej cirkvi

Keďže pravá spravodlivosť a jej ovocie nie sú dostupné cez falošné evanjelium, jediným spôsobom uctievania Svätého Boha cez falošné evanjelium je tiež taký, ktorý je vymyslený človekom.⁵⁰ Takéto spôsoby majú podobu vonkajších rituálov a náboženských predmetov a spadajú pod druhé prikázanie. Dokonca aj jednoduchý prehľad učenia Rímskokatolíckej cirkvi o Večeri Pánovej ukazuje, že Rímskokatolícka cirkev nie je žiadnou výnimkou. Keďže Rímskokatolícka cirkev propaguje falošné evanjelium, musí nejako preukázať ovocie svojej vlastnej spravodlivosti.⁵¹ Rímska cirkev oficiálne tvrdí, že v jej obrade, Omši, je vyvrcholenie uctievania, ktoré ľudia prinášajú ako obeť Kristovi a skrze Neho Otcovi. Vyhlasuje, že omša je tiež zdrojom a vrcholom jej života. Tvrdí, že obeť na Golgote, je pod jej kontrolou, keďže vyhlasuje, že jej obrad, omša, je jednou a tou istou obeťou ako obeť Pána Ježiša Krista.

V protiklade s biblickým Kristom, ktorý je teraz vládncim Kráľom kráľov a Pánom pánov a sedí na pravici Boha Otca, Rím neustále zobrazuje umierajúceho Krista, „posvätnú obeť“. Tým, že používa ako stredobod svojho uctievania obrad omše, ktorú sú všetci veriaci pod hrozbou smrteľného hriechu povinní navštevovať, Rím vyučuje a zdôrazňuje svoje falošné evanjelium tým, že necháva svojich veriacich obetovať seba spolu s umierajúcim Kristom, Svätému Bohu Biblie. Učí, že

v okrúhlej bielej oblátke, t.j. v jej eucharistii, je obsiahnutý fyzický Kristus a Jeho duša a božská podstata. Táto oblátka má dostať uctievanie, ktoré patrí len samému Svätému Bohu.

Tvrdenie, že Kristus je obetovaný v omši

Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu Rímskokatolíckej cirkvi učia:

„Lebo v obeti Omše **Náš Pán je obetovaný**⁵² keď “ sa sviatostne sprítomňuje ako duchovný pokrm veriacich v podobe chleba a vína.“ **Za týmto účelom Kristus zveril túto obeť (Rímskokatolíckej) cirkvi**, aby veriaci v nej mohli mať podiel aj duchovne, vierou a láskou, aj sviatostne, prostredníctvom hostiny Svätého Prijímania. Účasť na Večeri Pánovej je vždy spoločenstvom s Kristom, ktorý sa obetuje za nás ako obeť Otcovi.“⁵³

Dnešná Rímskokatolícka cirkev, ktorá oficiálne schválila Tridentský koncil, ďalej preklína všetkých, ktorí nezastávajú názor, že jej omša je naozaj obeťou zmierenia. V súčasnosti schvaľuje nasledovné:

„Ak niekto hovorí, že obeť omše je len obeťou chvály a vďakyvzdania; alebo že je to púhe pripomenutie obete dokončenej na kríži, ale nie obeť zmierenia; alebo že má úžitok len pre toho, kto prijíma a že by sa nemala obetovať za živých i mŕtvych, za hriechy, tresty, zadostučinenia a ďalšie potreby, nech je prekliaty.“⁵⁴

Jasnosť Kristovho príkladu je v diametrálnom rozpore s takýmto učením. Kristove slová „*Vezmite a jedzte*“ neboli adresované Jeho Otcovi v nebesiach, ale skôr apoštolom. Neprikázal im „*obetovať a zmierovať obetami*“. Presnejšie, takáto obeť bola Jeho vlastným jedinečným úradom ako jediného Prostredníka.

Stredobodom rímskokatolíckeho uctievania a života je omša. Rímska cirkev učí svojich veriacich, že majú obetovať seba spolu s „posvätnou obeťou“, Ježišom Kristom, a potom prijímať tú istú „posvätnú obeť“. Vyhlasuje teda:

„Z toho vyplýva, že **eucharistická obeť je zdrojom a vrcholom celého uctievania (Rímskokatolíckej) Cirkvi a kresťanského života**. Veriaci sa plnšie zúčastňujú tejto sviatosti vďakyvzdania, zmierenia, prosieb a chvál nielen keď úprimne **obetujú posvätnú obeť a v nej seba samých Otcovi s kňazom, ale tiež keď prijímajú túto obeť v sviatosti**.“⁵⁵

Kristus nikdy nebol obeťou niečoho a ani v Písme nikde nie je myšlienka o tom, že by bol urobený nedobrovoľnou obeťou. Išiel na kríž zo svojej vlastnej slobodnej vôle. Tento chybný dogmatický základ Rím tak podčiarkuje, že sústreďuje myseľ na tragického Krista ako nedobrovoľnú obeť a nie ako na víťaza, ktorým teraz je – Pána pánov a Kráľa kráľov. Príkladom tohto prístupu, ktorý je vyjadrený slovami omše, je nasledujúca eucharistická modlitba č. 3: „Pozri s priazňou na obeť svojej cirkvi a viď (pozn. prekl. úbohú, nedobrovoľnú) Obeť, ktorej smrť nás zmierila s Tebou.“⁵⁶ Celá myšlienka obetovania tejto „Posvätnéj obete“ je svätokrádežná.

Keď Rím opakuje svoje prikázania, falošné evanjelium, ktoré hlása obetovanie seba samého, aby človek prispel ku svojmu spaseniu, sa zdôrazňuje v jeho uctievaní. Rím prehlasuje:

„Eucharistické shromáždění je tedy středem křesťanského společenství, jemuž předsedá kněz. Proto kněží poučují věřící, jak mají v mešní oběti přinášet Bohu Otci božský obětní dar (Ježiša Krista) a zároveň s ním podávat také oběť vlastního života...“⁵⁷

Zatiaľ čo Rím chce robiť dojem, že robí to, čo Pán prikázal, ďalej tvrdí, že obeť na Golgote a omša sú to isté – „jedna jediná obeta“. Takže učí:

„**Kristova obeta a obeta Eucharistie sú jedna jediná obeta: „Lebo jediná a tá istá je obeť**, ten istý obetuje teraz službou kňazov, ktorý vtedy obetoval seba samého na kríži; rozdielny je iba spôsob obetovania.“ „A keďže v tejto božskej obete, ktorá sa koná vo svätej omši, **je prítomný a nekrvavým spôsobom sa obetuje** ten istý Kristus, ktorý na oltári kríža „raz navždy obetoval seba samého krvavým spôsobom...“, táto obeta (je) skutočne zmierna.“⁵⁸ V práve citovanom prehlásení sa tvrdia tri veci. Najprv je tam Kristus prítomný, potom je obetovaný a nakoniec, že táto obeť je nekrvavým spôsobom.

Tvrdenie, že Kristus je obsiahnutý v chlebe, je v priamom rozpore s Písmom. Nová zmluva zdôrazňuje opak ako skutočnosť: „*Lebo Kristus nevošiel do svätyne rukou urobenej, ktorá je len obrazom pravej, ale (vošiel) do samého neba.*“⁵⁹ Rímska cirkev v každej omši trvá na tom, že jej chlieb, t.j. eucharistia, je tým, na čo sa Kristus podľa svojho tvrdenia zmenil. O Jeho podstate sa tvrdí, že je v tom, čo je „vytvorené rukami“. Čiže tvrdí, že „máme tento chlieb na obetovanie, ktorý zem dala a ľudské ruky urobili“⁶⁰ To je v ostrom kontraste s Písmom, ktoré hlása skutočnosť, že Kristus je kňazom priamo v nebi a „*nevošiel do svätyne rukou urobenej*“⁶¹ Ďalej nás On sám upozornil: „*Preto, ak by vám povedali: Ajhľa, je na púšti, nevychádzajte! – Ajhľa, je v komorách, – neverte. Lebo ako blesk vychádza od východu a sieti po západ, tak bude príchod Syna človeka.*“⁶²

V druhom rade Rím tvrdí, že Kristus je obetovaný v jej omši. Božie slovo vyhlasuje sedemkrát, že raz bola obetovaná dokonalá obeť, ako je napísané: „*Ani nie preto, aby sa opätovne obetoval ... veď inak by bol musel trpieť znovu a znovu od stvorenia sveta. A On zjavil sa raz pri skončení vekov, aby svojou obeťou zahladil hriech.*“⁶³ Ak sa niekto považuje za spôsobilého na to, aby obetoval nesmrteľného Ježiša Krista v Jeho dokonalej obeti, je to rúhavá pýcha. Keby bolo takéto ľudské obetovanie Krista možné, Kristus by bol pri svojom obetovaní seba samého trpel také kruté muky zbytočne. Naopak, jeho obeť je dokonalá a On je teraz v sláve, ako zreteľne vyhlásil Duch Svätý: „*posadil sa na pravici Velebnosti na výsostiach, keď (prv) spôsobil očistenie od hriechov*“⁶⁴ Ak zoberieme za meradlo biblické podmienky uctievania, ktoré dal Boh, myšlienka, že Kristus by sa mal obetovať viac než raz, je rúhaním. Takáto myšlienka sa pokúša zredukovať Kristovu obeť na nedokonalosť, keďže predpokladá, že Jeho raz daná obeť nebola dosť dobrá, aby priniesla úplné uzmiernenie. To, čo je absolútne dokonalé a dokončené, sa nemôže opakovať, keďže opakovanie je dôkazom nedokonalosti. Preto Duch Svätý presne učí: „*ktorý, nepotrebuje ako veľkňazi deň čo deň prinášať obeť najprv za svoje a potom za hriechy ľudu. Lebo urobil to raz navždy, keď samého seba obetoval.*“⁶⁵

Tretím aspektom tvrdenia Ríma je, že Kristus „je obetovaný nekrvavým spôsobom“. Všimnite si, že v citáte, o ktorom diskutujeme, Rím tvrdí, že „Kristus je prítomný a je obetovaný nekrvavým spôsobom“. Písmo stavia na rovnakú úroveň obetovanie a utrpenie. V obeti zmierenia obetovať a trpieť je to isté. Táto pravda je taká dôležitá, že v Písme je uvedená ako absolútny princíp: „*bez vyliatia krvi niet odpustenia*“⁶⁶ Takže v tomto kontexte ponúkať obeť bez krvi znamená vyhlasovať za obeť to, čo nemôže byť obeťou podľa definície Písma. Obeť bez krvi je nezmyselným protirečením, ktoré nemôže mať žiaden iný účel než oklamať.

Zločin modloslužby

Rímskokatolícka cirkev učí, že chlieb Večere Pánovej sa má uctievať AKO BOH. Takže učí: „Nikto by nemal mať v mysli žiadnu pochybnosť o tom, „že všetci veriaci by mali preukazovať **tejto najsvätejšej sviatosti uctievanie, aké prináleží pravému Bohu**, ako to vždy bolo zvykom v Katolíckej Cirkvi. **Ani sa nemá uctievať o nič menej, pretože bola ustanovená Kristom na jedenie.** Lebo aj pri uchovanej sviatosti má byť uctievaný, pretože je tam skutočne prítomný skrze premenenie chleba a vína...“⁶⁷

Pánove slová sú vyslovené presne a jasne: „*Vezmite a jedzte, toto je moje telo, ktoré sa za vás (vydáva); to čiňte na moju pamiatku!*“ (1. Korintským 11:24). „*Vezmite, jedzte*“ nie je „*obetujte a uctievať*“.

Najväčšia na vyššie uvedenom učení Ríma je modloslužba. Pán Ježiš Kristus opakuje staré prikázanie, keď vyhlasuje vo svojom slove: „*Pánovi, svojmu Bohu, budeš sa klaňať a len Jemu samému budeš slúžiť!*“ (Matúš 4:10). Veriaci musia skutočne uctievať v duchu a v pravde. Prikázať uctievanie chleba, ktorý sa používa pri Večeri Pánovej je modloslužba. Je to absurdná a bezbožná dogma, ktorá nevyhnutne nariaďuje uctievanie niečoho, čo sa je a prenáša do žalúdka. Uctievanie, ktoré náleží jedine pravému Bohu, sa nemôže prenášať na chlieb, používaný pri Večeri Pánovej bez hrozného zločinu modloslužby.

Konkrétne slová Písma v kontexte

Na konkrétne slová Písma sa musíme pozeráť v kontexte. V odsekoch Písma, ktoré sa zaoberajú Poslednou večerou, si chlieb a víno zachovávajú rovnaký názov po Pánových slovách ako predtým, než povedal „*Vezmite, jedzte; toto...*“ . Ukazovacie zámeno „*toto*“ vymedzuje chlieb, o ktorom sa hovorí, ako ten istý, ktorý Kristus vzal; žiadne iné vysvetlenie nie je možné.

Podobne Kristus volá to, čo dal piť učeníkom, „víno“. „*Lebo toto je moja krv (novej) zmluvy, ... Hovorím vám, že oddnes nebudem piť z tohoto vínného plodu až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca.*“⁶⁸ „*Toto je moja krv (novej) zmluvy, ktorá sa vylieva za mnohých. Veru vám hovorím, že nikdy viac nebudem piť z tohoto vínného plodu až do onoho dňa, keď ho budem piť nový v kráľovstve Božom.*“⁶⁹ „*Ovocie viniča*“ vymedzuje víno, o ktorom sa hovorí, ako to, ktoré vzal Kristus, žiaden iný popis nie je možný.

Uplatnenie modloslužby Ríma

Napriek jasnosti Písma Rím trvá na tom, že chlieb a víno sú skutočne telom a krvou Kristovou. Navyše Rím tvrdí, že zo samotného chleba a vína skutočne prúdi sila. Takže Rím vyhlasuje:

„*Prijímanie nás odlučuje od hriechu.*“ Kristovo telo, ktoré prijímame vo svätom prijímaní, „*je obetované za nás*“ a krv, ktorú pijeme, „*je vyliata za všetkých na odpustenie hriechov.*“⁷⁰ Tu sa na „*Eucharistiu*“ pozerá ako na zjednotenie človeka s Kristom a zároveň očistenie od hriechu. Pokus o pripisovanie ospravedlňujúcich účinkov tomu, čo bolo dané na svedectvo a na povzbudenie v samom Pánovi, je mágia, keďže nádej človeka sa sústreďuje na fyzický objekt. Katolícka cirkev učí svojich veriacich robiť takú istú chybu, do akej upadol Áron. On urobil zlaté teľa ako prostriedok, cez ktorý mali Izraelci uctievať Svätého Boha. „*Izrael, toto sú tvoji bohovia...*“⁷¹ Oficiálny obrad omše ukazuje, že pri každej omši kňaz robí a hovorí nasledovné:

„*Kňaz pokľakne. Držiac hostiu mierne zdvihnutú nad paténu (pozn. prekl. misku) hovorí: Toto je Baránok Boží, ktorý berie hriechy sveta. Blažení sú tí, ktorí sú povolaní k jeho večeri.*“⁷²

Ľudia sa majú pozeráť na skutočnú fyzickú látku ako keby bola naozaj Baránkom Božím. To je naozaj hrubá modloslužba aj falošné evanjelium.

Podobne, čo sa týka tej istej „*Eucharistie*“, Rím učí: „*Eucharistia nás tou istou láskou, ktorú v nás zapáľuje, chráni pred budúcimi smrteľnými hriechmi.*“⁷³ Rím tu učí svojich ľudí, aby sa pozerali na fyzické veci ako na prostriedok vyjadrenia Božej milosti, pozeráť sa na fyzický chlieb a víno, ako keby mali nadprirodzenú moc. To je presne rímskokatolícky názor, ako je vyhlásené: „*Sviatosti sú ako „sily, ktoré vychádzajú“ z Kristovho tela, stále živého a oživujúceho...*“⁷⁴

Takéto učenia spadajú pod večnú kľatbu za prevracanie evanjelia Kristovho. (Galatským 1:6-9). Kristove slová sú duch a život: „*Duch je, ktorý obživuje.*“ (Ján 6:63) Navrhovať ústami prehltnúť Kristovo telo je dosť zlé, ale to, čo sa prehlasuje, je oveľa horšie. Rím zastáva názor, že „...*Eucharistia nás chráni pred budúcimi smrteľnými hriechmi.*“⁷⁵ To sú lákavé slová ľudskej filozofie, ktoré vyučujú prastaré uctievanie modly na dosiahnutie života. Túto dogmu robí ešte ohavnejšou to, že samotné učenie, ktoré hovorí o zachovávaní od hriechu, je hrubým hriechom.

Spoločenstvo je skrze vieru

Ako sme už skôr ukázali, naozaj existuje dôverné spoločenstvo s Pánom v duchovnom zmysle. Spoločenstvo s Pánom je jadrom posolstva biblických textov. Viera veriaceho je zameraná na Neho. Veriaci prijíma z Jeho ruky to, čo On dáva duchovným spôsobom. Ako vysvetlil apoštol Pavol: „*My sme však neprijali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme vedeli, čoho sa nám z milosti Božej dostalo.*“⁷⁶ Na to nadväzujú apoštolove slová: „*O tom aj hovoríme, nie síce naučenými slovami ľudskej múdrosti, ale (slovami), ktorým učí Duch. A tak duchovné posudzujeme duchovne.*“⁷⁷ Komunikácia Ducha Svätého je najvhodnejšia na vyjadrenie Jeho úmyslov. Takisto kontakt veriaceho s Pánom je skrze Božieho svätého Ducha, slovami apoštola: „*Boh totiž zjavil nám to Duchom; lebo Duch skúma všetko, aj hĺbokosti Božie.*“⁷⁸ Komunikácia veriaceho s Pánom v Jeho večeri je podľa Jeho vlastného pokynu, a preto „*v duchu a pravde*“.

Učenie samého Pána Ježiša Krista v šiestej kapitole Jána (verše 25 – 71) potvrdzuje duchovnú jednotu Jeho a veriaceho, kde nejde „*o pominuteľný pokrm*“, ale „*o pokrm, ktorý bude pre večný život.*“ (Ján 6:27) Keď sa Židia pýtali, čo majú robiť, aby mohli mať podiel na „*chlebe života*“, Kristus odpovedal: „*Skutkom Božím je veriť v Toho, ktorého On poslal.*“ (Ján 6:29). Celou témou Jánovej šiestej kapitoly je veriť v Neho, Krista, ako pravý prostriedok utíšenia duchovného hladu a uhasenia duchovného smädu. Takže Pán učí: „*Ja som chlieb života; kto prichádza ku mne, nikdy nebude lačniť, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť.*“⁷⁹ „*Kto verí (vo mňa), má večný život.*“⁸⁰

Pánove slová „*Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj*“ (Ján 6:55) ukazujú, aký vážny je príkaz veriť v Neho. Sám Pán prikázal uctievať „*v duchu a v pravde*“. Je absurdné naznačiť, že by mohol presadzovať fyzické jedenie tela a pitie krvi. Jasný princíp výkladu, ktorý poskytuje vo svojich vlastných slovách je: „*Duch je, ktorý obživuje, telo nič neosoží. Reči, ktoré som vám hovoril, sú duch a život.*“⁸¹ On je pravým pokrmom pre myseľ, a nie pre žalúdok, pre vieru, a nie pre ústa. Veriaci si nemá pripraviť zuby a žalúdok, ale skôr všetky schopnosti mysle a vôle, aby v Neho veril.

Zatiaľ čo šiesta kapitola Jána je evanjelizačným posolstvom, ktoré znelo najprv Židom a Večera Pánova je posolstvom pre veriacich, je medzi nimi určitá spriaznenosť. Ak sa princíp „*porovnávania duchovných vecí s duchovnými*“⁸² prísne dodržiava, veriaci uvidia sekundárne hlboké posolstvo posvätenia v tomto odseku. Pán vyhlásil: „*Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, zostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem skrze Otca, aj ten kto mňa je, bude žiť skrze mňa.*“⁸³ Ten istý Pán tiež povedal pri Poslednej večeri: „*Túžobne som si žiadal jesť s vami tohoto veľkonočného baránka, prv, ako by som trpel.*“⁸⁴ Účasť veriacich na Večeri Pánovej prijímanej duchovne a s túžbou môže byť skutočne prebývaním v Ňom. Môže to tiež byť vynikajúca príprava na utrpenia a skúšky, ktoré trpia pre Jeho meno.

Veriaci na pamiatku Pána musia prijímať chlieb a víno Večere Pánovej s veľkou úctou, aby sa prehlbila ich duchovná jednota s ním. Nerozlišovať medzi označením, ktorým je pamiatka, a

stotožnením, ktoré zastáva názor, že chlieb a víno sa stali skutočným telom a krvou Pána Ježiša Krista, je vážny hriech proti Pánovi v Jeho prvom a druhom prikázaní. Boh zakazuje nielen uctievanie obrazov, ale aj úctu k nim ako ku miestami, v ktorých prebýva Jeho božskosť. Zakazuje tiež používanie predmetov ako prostriedkov, cez ktoré údajne môže prísť Jeho moc. „*Lebo je len jeden Boh a jeden prostredník medzi Bohom a človekom, človek Ježiš Kristus.*“

V Novej zmluve Pán položil na dôležité miesto to, aby Cirkev bola aj reformovanou aj reformujúcou. Zatiaľ čo modloslužba a mágia rímskeho katolicizmu šokuje veriaceho, je dôležité nereagovať na takéto chyby. Odpor voči tomu v minulosti spôsobil, že mnohí praví veriaci upustili od potešenia z hlbokého ocenenia skutočnej duchovnej prítomnosti Pána vo večeri, ktorú im dal. Písmo učí, že Pán očakáva v tomto ustanovení úctu a túžbu po blízkom spoločenstve. Berúc Jeho slová čo najvážnejšie by mal veriaci túžiť s túžbou po hlbokom spoločenstve s Ním, aby z Neho mocne čerpal pri každej oslave Jeho večere. Toto všetko je len a len cez Neho samého: „*Skrze Neho dostalo sa nám vierou aj prístupu k milosti, v ktorej stojíme. A chválim sa nádejou slávy Božej.*“

Našou modlitbou k Otcovi za každého veriaceho pri oslave večere Pánovej je: „*aby vám podľa bohatstva svojej slávy dal skrze svojho Ducha mocne zosilniť na vnútornom človeku; aby Kristus prebýval vierou vo vašich srdciach, a vy, zakorenení a založení v láske, aby ste mohli so všetkými svätými vystihnúť, čo je to za dĺžka, výška a hĺbka, a poznať lásku Kristovu, ktorá je nad všetky známosti; aby ste boli naplnení všetkou plnosťou Božou. Tomu však, ktorý môže nad toto všetko učiniť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme, a to podľa moci, ktorá pôsobí v nás, Tomu buď sláva v cirkvi a v Kristu Ježiši po všetky pokolenia až na veky vekov. Amen.*“⁸⁵

Autor povoľuje kopírovanie tohto materiálu pod podmienkou, že nie je krátený ani nijako upravovaný.

Richard Bennett, Berean Beacon

Poznámky

1. Mojžišova 1:28-30
2. Mojžišova 2:21-22
3. Mojžišova 2:17
4. Mojžišova 3:6-8
5. Mojžišova 3:21
6. Židom 9:12
7. Matúš 5:48
8. Kronická 16:29
9. Izaiáš 45:24
10. Izaiáš 61:10
11. Žalm 71:15-17
12. Jeremiáš 23:6

13. Rímskym 3:21,22,24
14. Efezským 1:6
15. Jeremiáš 31:33-34
16. Židom 9:15
17. Ján 17:3
18. Židom 9:20
19. Korinským 11:25
20. E. Vine, *And Expository Dictionary of New Testament Words* (Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Co., 1940) #1. anamnesis, pp. 274-275
21. Lukáš 22:20
22. Židom 6:17 *“Pretože Boh dedičom zasľúbenia čím nepochybnejšie chcel dokázať nezmeniteľnosť svojej vôle, zaručil to prísahou...”*²³ Lukáš 22:20
23. Korinským 11:25-26
24. Židom 8:10
25. Korinským 10:20
26. Korinským 10:21
27. Korinským 10:16
28. Lukáš 22:15, 20
29. Izaiáš 66:2
30. Matúš 5:6
31. Mojžišova 20:2-3
32. Dokonca aj v Starej zmluve uctievanie Boha bolo vierou spoliehajúc sa na Neho a Jeho zasľúbenie a Jeho spravodlivosť. Obradný zákon mal len hodnotu znamenia, ktoré pripomínalo veriacemu zasľúbenie, jedlo Paschy bolo len pamiatkou a tieňom toho, čo malo prísť v Kristu. Sústavným objektom uctievania uprostred podrobností obradov v Starej zmluve bol samotný Boh a nie predmety.

“Hospodin moja skala, hrad môj a môj vysloboditeľ; môj Boh je moje bralo, v Neho dúfam; môj štít, roh mojej spásy, moja pevnosť.” (Žalm 18:2)
33. 1 Petra 2:5
34. Efezským 1:3
35. Židom 10:18
36. Židom 1:3
37. Židom 10:12
38. Židom 10:14

39. Rímskym 6: 10
40. Petra 3:18
41. Židom 9:28
42. Aparabatos (grécky) znamená: Neprenosný, neprechádzajúci na druhých. V Novej zmluve sa nespomínajú žiadni obetujúci kňazi, len starší a pastori. V Kristu Ježiši sú **všetci** veriaci časťou Kristovho kráľovského kňazstva v duchovnej chvále, ale nikto nemá podiel na Jeho obetujúcom kňazstve ⁴⁴ Židom 7:23-24
43. Ján 10:17-18
44. Židom 7:26
45. Ján 19:30
46. Židom 8:1
47. Ján 14:23
48. Medzi biblické príklady tohto patrí Kain, ktorý priniesol nesprávnu obeť, Izraelci, ktorí sa pokúšali uctievať Svätého Boha pomocou zlatého teľaťa a Nádab a Abíhú, ktorí obetovali neposvätný oheň. ⁵¹ Rímskym 10:3 sa na to vzťahuje: “Keďže *neznajú spravodlivosť Božiu a snažia sa uplatňovať svoju, nepoddali sa spravodlivosti Božej.*” Naopak, Efezským 2:8-10 ukazuje základ pravej spravodlivosti a jej ovocia. Pozri tiež Galatským 5:19-23
49. *The American College Dictionary* definuje toto slovo ako: 1) obetovať, 2) zabiť ako obeť na obetovanie, priniesť obeť.
50. Vatican Council II Documents, No. 9, *Eucharisticum Mysterium*, 25 May 1967, Vol. I, Sec. 3, pp. 102-103. Dôraz pridaný.
51. *The Canons and Decrees of the Council of Trent*, by Rev. H. J. Schroeder, O.P. (Rockford, IL 61105: Tan Books and Publishers, Inc., 1978) Canon 3, p. 149
52. Vatican Council II Documents, No. 9, *Eucharisticum Mysterium*, 25 May 1967, Vol. I, Sec. 3, p. 104
53. *New Saint Joseph People's Prayer Book*, Francis Evans, General Editor (New York, NY: Catholic Book Publishing Co., 1980) p. 120
54. Dokumenty II. Vatikánskeho koncilu, č. 63, *Presbyterorum Ordinis*, 7 Dec. 1965, oddiel 5, s. 313, Zvon, české katolícké nakladateľství, Praha 1995
55. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, odstavec 1367, Spolok svätého Vojtecha, Trnava 1999. Ďalej len KKC
56. Židom 9:24
57. *New Saint Joseph's People's Prayer Book*, Selection #88, p. 98
58. Židom 9:24
59. Matúš 24:26-27
60. Židom 9:25-26

61. Židom 1:3

62. Židom 7:27

63. Židom 9:22

64. Vatican Council II Documents, No. 9, *Eucharisticum Mysterium*, I, Sec. 3, p. 104. 2. Mojžišova 20:4-5 však tvrdí, že modly sa nemajú vyrábať, ani sa im netreba klaňať. Nový *Katechismus* vysvetľuje fungovanie modloslužby v Paragrafe 2132, “Kresťanské uctievanie obrazov nie je v rozpore s prvým prikázáním, ktoré zakazuje modly. Veď ‘úcta k obrazu prechádza na vzor’ a ‘kto uctieva obraz, uctieva osobu, ktorá je na ňom namaľovaná’.” 2. Mojžišova 20:4-5 výslovne zakazuje **všetky** druhy modloslužby, vrátane tých, ktoré sa vyučujú v oficiálnych rímskokatolíckych dogmách, a vrátane uctievania chleba Večere Pánovej. Pozri tiež Jeremiáš 10:14-15. Výbornú štúdiu pozri v *Graven Bread: The Papacy, the Apparitions of Mary, and the Worship of the Bread at the Altar* by Timothy F. Kauffman (Huntsville, AL 35804-2398: White Horse Publications, 1995) s.170 s dodatkami. Tel. 1-800-867-2398; adresa na web site je: <http://whpub.com/>

65. Matúš 26:28, 29

66. Marek 14:24, 25

67. KKC, odst. 1393

68. Mojžišova 32:4

69. *New Saint Joseph People's Prayer Book*, Francis Evans, Ed. (New York: Catholic Book Publ. Co., 1980) Page 104

70. KKC, odst. 1395

71. , odst. 1116

72. , odst. 1395

73. Korinským 2:12

74. Korinským 2:13

75. Korinským 2:10

76. Ján 6:35

77. Ján 6:47

78. Ján 6:63

79. Korinským 2:13

80. Ján 6:55-57

81. Lukáš 22:15

82. Efezským 3:16-21